

stavu a měl i s ostatním zařízením cenu 5.500 Kč, byl užíváním jeho žalujícími značně opotřeben, částečně i zničen, takže prý nemá nyní vyšší hodnotu než 1.000 Kč. Tvrzený rozdíl z opotřebení vzniknuvší v částce 4.500 Kč uplatnil žalovaný započtením jako vzájemnou pohledávku. Nižší soudy se pro svůj právní názor, že se žalobci nemohou vůbec domáhati vrácení kupní ceny, neobíraly touto otázkou a neučinily v té příčině potřebných skutkových zjištění, což platí zejména o tom, v jaké míře byl nábytek, jenž měl podle zjištění prvního soudu v době pronajmutí bytu žalobcům cenu 4.858 Kč, opotřeben tím, že ho žalobci užívali. Za tohoto stavu věci nelze toho času rozhodnouti, kolik jest žalovaný povinen žalobcům vyplatiti a kolik si smí z kupní ceny na své vzájemné nároky sraziti.

Čís. 7465.

Ustanovení smlouvy z roku 1905, že se má dostati věřitelům zpět na jistinu tolik zlata, kolik jest obsaženo v určitém penízi v K z roku 1905, znamená, že pohledávka má býti splacena zlatými penězi, kolik by jich přišlo na onen peníz z roku 1905, vyplacených ve zlaté měně korunové.

Kupitel nemovitosti jest vázán zlatou doložkou ohledně dluhu vázajícího na nemovitosti, mohl-li se o jsoucnosti zlaté doložky přesvědčiti ze sbírky listin.

(Rozh. ze dne 3. listopadu 1927, Rv I 716/27.)

Postupní listinou a dlužním úpisem ze dne 4. října 1905 uznali manželé C-ovi, že jednak z důvodu postupu pohledávek již vtělených, jednak z důvodu zápůjčky dluhují manželům Č-ovým 18.000 K korunové měny. V listině bylo dále ustanoveno, že věřitelům se musí dostati zpět na jistinu tolik zlata, kolik je obsaženo v 18.000 K tehdejší měny, a že nesmí toto jejich právo žádným ustanovením státním býti zkráceno, že dlužníci jsou povinni hraditi případný rozdíl. Na základě této listiny bylo pro pohledávku vloženo zástavní právo na dům C-ových, jehož od nich nabyta roku 1907 kupem žalovaná, převzavši při tom započtením do kupní ceny pohledávku Č-ových za podmínek obsažených v listině ze dne 4. října 1905. Pohledávka manželů Č-ových přešla na žalobkyni a stala se splatnou dne 2. května 1925. Žalobou, o níž tu jde, domáhala se žalobkyně na žalované zaplacení 17.920 K s přísl. vše to ve zlatých mincích rak.-uh. měny nebo 120.064 Kč (podle kursu zlatých mincí rak.-uh. v den splatnosti dluhu). Procesní soud první stolice uznal podle žaloby, o dovolací soud žalobu zamítl. Důvody: Podle dlužního úpisu a postupní listiny ze dne 4. října 1905 vymínil si věřitel, že na jistinu musí zpět dostati tolik zlata, kolik jest obsaženo v 18.000 K tehdejší měny, že toto právo nesmí býti žádným ustanovením státním zkráceno a že případný rozdíl jsou povinni dlužníci hraditi. Jedná se proto o to, zda žalobkyně může žádati zaplacení ve zlatě, t. j. zla-

tými mincemi. Odvolací soud jest toho názoru, že ona doložka nezakládá závazek k placení zlatými mincemi. Z doložky jen plyne, že žalobkyni má se dostatí tolik zlata, kolik jest obsaženo v 18.000 K tehdejší měny. Tenkrát platila korunová měna zavedená zákonem ze dne 2. srpna 1892, čís. 126 ř. z. Mohla proto žalovaná platiti v korunové měně a také v korunové měně úroky platila, tedy mnohem méně, než připadlo na 18.000 K podle poměru 3.280 K k 1 kg ryzího zlata vzhledem ku obecné ceně tohoto kovu. Zákonem ze dne 10. dubna 1919, čís. 187 sb. z. a n., jímž byly upraveny oběh a správa platidel v československém státě tím způsobem, že neoznačené bankovky rakousko-uherské přestaly býti zákonným platidlem, zlaté mince zůstaly až na další v oběhu a jako měnová jednotka pro oblast čsl. státu označena byla koruna československá (Kč) bez určení mincovního čísla a ráže, se na závazku žalované nic nezměnilo. Takovouto úpravu měny neměly a nemohly míti strany v čas sjednání smlouvy na mysli, neboť šlo jim, jak viděti z doložky, jediné o případ, že koruna rakousko-uherská bude nahrazena měnovou jednotkou, jež by co do čísla mincovního neodpovídala ustanovení, že se z kg ryzího zlata razí 3.280 jednotek. Na tomto mincovním čísle nebylo nic změněno řečeným zákonem, neboť jím nebyla stanovena relace Kč jako měnové jednotky ke zlatu, naopak převzal československý stát bývalou rakousko-uherskou korunu jako měnovou jednotku pod označením Kč, ustanoviv výslovně, že závazky znějící na koruny rak.-uh. měny, splatné v jeho oblasti, platí se v Kč, při čemž čítá se Kč za K rak.-uherskou. Nebylo-li mincovní číslo při tom změněno, pak žalovaná odvádějíc úroky v korunách československých odváděla správně částku připadající na úroky podle ustanovení smlouvy na 18.000 K naznačené ráže, t. j. rakousko-uherských korun. Z toho plyne, že žalobkyně mohla by jen tehdy žádati placení ve zlatě, kdyby byla nastala změna měny nebo čísla mincovního. Taková změna nenastala, nýbrž jen změna pojmenování koruny rakousko-uherské na korunu československou. Proto také nemůže žádati, by jí žalovaná zaplatila dluh v Kč odpovídající dočasné bursovní ceně množství zlata připadajícího na částku 18.000 K podle poměru 1 kg 3.280 K (viz také rozhodnutí nejvyššího soudu v Brně ze dne 24. března 1925 R I 218/26 sb. n. s. čís. 5877).

N e j v y š š í s o u d obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Odvolací soud dostal se důvody svého rozsudku do rozporu s právním názorem, z něhož vycházel ve svém zrušovacím usnesení ze dne 11. října 1926, neboť, byl-li již tehdy přesvědčen, že sporná doložka nezakládá povinnost k placení zlatými penězi, nelze si vysvětliti, proč nerozhodl ve věci ihned rozsudkem, proč zrušil rozsudek soudu prvního stolice a nařídil doplnění podle dnešního jeho názoru zbytečné a proč usnesení tomu vyhradil právní moc, když založil nynější své přesvědčení na důvodech rozhodnutí nejvyššího soudu vydaného v jiné věci rozdílné co do skutkového základu. Odvolací soud neodůvodnil změnu svého právního

názoru projeveného již v této věci, a přehlédl, že rozhodnutí nejvyššího soudu č. 5877 sb. n. s., jehož právní vývody opakuje doslovně v důvodech napadeného rozsudku, vydáno bylo na jiném skutkovém základě, než který byl zjištěn v této věci. Názor nejvyššího soudu, vyslovený v důvodech onoho rozhodnutí, nehodí se proto na tento spor, odvolací soud, odůvodniv napadený rozsudek z největší části doslovným opakováním oněch důvodů, posoudil věc nesprávně po právní stránce. Ustanovení postupní listiny ze dne 4. října 1905, podle níž má se dostati věřitelům zpět na jistinu tolik zlata, kolik jest obsaženo v 18.000 K z roku 1905, nevykládala si ani žalovaná strana za sporu jinak, než jak je vykládal i odvolací soud v usnesení ze dne 11. října 1926, totiž v ten rozum, že pohledávka má býti splacena zlatými penězi, kolik by jich přišlo na 18.000 K z roku 1905 vyplacených ve zlatě, t. j. ve zlaté měně korunové. V roce 1905, kdy doložka byla smluvna, bylo placení zlatem nejen možné, nýbrž i běžné, ježto zlaté mince byly skutečně v oběhu. Stranám šlo o váhu a hodnotu kovu, jinak nelze si úmysl jich vysvětliti, ježto projevily zlatou doložkou, pomýšlejíce na možnou neshodu co do hodnoty mezi papírovými a zlatými penězi. V dalším poukazuje se žalovaná strana na rozhodnutí čís. 1532, 2626 a 3872 sb. n. s. Poukaz dovolací odpovědi na rakouské válečné opatření ze dne 27. března 1915 nemá pro tento spor významu již proto, že nejde o zcizení nebo nabytí zlatých mincí. Námitka žalované strany co do placení úroků v běžné měně a přihlášky pohledávky k soupisu byla vyřízena již usnesením tohoto soudu ze dne 19. ledna 1927. Hledíc ke změně právnímu názoru odvolacího soudu vyřizuje dovolací soud sám hlavní námitku žalované strany, že není vázána zlatou doložkou, ježto při převzetí dluhu o ní nevěděla a nemohla věděti, a že ani později na ni nepřistoupila. Jde tu o posouzení věci po právní stránce, k němuž postačila nesporná skutečnost, že žalovaná, koupivši dům, převzala k započtení na trhovou cenu spornou pohledávku k zaplacení za podmínek uvedených v postupní listině ze dne 4. října 1905. Pohledávka ta byla zjištěna knihovně zástavním právem, mohla tudíž žalovaná seznati podmínky, za kterých převzala dluh bývalého vlastníka jako osobní i hypotekární dlužnice, z opisu uvedené postupní listiny založeného ve sbírku listin. K závazku žalované ve smyslu žalobní prosby postačila tato možnost zvědět o sporné doložce, bylo proto povinností žalované nahlédnouti aspoň ve sbírku listin, když převzala dluh výslovně za podmínek vytčených v určité listině, o které nutně věděla, že opis její jest uložen ve sbírce listin veřejně přístupné.

Čís. 7466.

Ochrana nájemců (zákon ze dne 26. března 1925, čís. 48 sb. z. a n.).

Přenechal-li nájemce najaté obchodní místnosti k dalšímu samostatnému provozování zavedeného již obchodu na delší dobu za provizi z obrátu v zaručené nejmenší měsíční výši, vztahuje se na úmluvu předpis § 20 (1) zák.